

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1172/2015
24.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужиоца Ј.И. из К., чији је пуномоћник Н.Т., адвокат у Н.С., против тужене Републике Србије, Министарства правде и државне управе, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 231/2014 од 25.02.2015. године, у седници одржаној на дан 24.03.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 231/2014 од 25.02.2015. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П 26/13 од 09.12.2013. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име рехабилитационог обештећења – материјалне и нематеријалне штете исплати укупан износ од 54.022.225,32 динара, са припадајућом законском затезном каматом почев од 09.12.2013. године као дана пресуђења па до коначне исплате и то по основу обављеног а неплаћеног рада у редовно радно време износ од 3.456.000,00 динара, обављеног а неплаћеног прековременог рада износ од 7.486.200,00 динара, изгубљене зараде – плате за време незапослености по престанку лишења слободе од 413.971,99 динара, разлике између личног дохотка пре и после штетног догађаја износ од 9.036.720,00 динара, губитка пензије износ од 1.203.333,33 динара, разлике у пензијама износ од 12.426.000,00 динара, новчане накнаде за психички – душевни бол износ од 10.000.000,00 динара и новчане накнаде за претрпљени страх износ од 10.000.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 231/2014 од 25.02.2015. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Окружног суда у Панчеву К 220/55 од 27.06.1955. године, сада покојни Ј.И. оглашен је кривим што је у ноћи између 24. и 25.07.1950. године илегално пребегао из наше земље у Р., те да се у Р., највише у Б., повезао са групом политичких емиграната, где је путем штампе и на други начин вршио непријатељску пропаганду против друштвеног уређења у ФНРЈ, поступајући тако све до 1954. године, чиме је извршио кривично дело бекства ради непријатељске делатности из члана 110. став 1. КЗ и изречена му је казна строгог затвора у трајању од две године, у коју се има урачунати време проведено у притвору. Казну затвора је издржао у Казнено-поправном дому Р., у периоду од 21.03.1955. године до 29.11.1956. године. Правноснажним решењем Вишег суда у Панчеву Рех 33/12 од 20.12.2012. године, сада покојни Ј.И. је рехабилитован и утврђено је да је ништава пресуда Окружног суда у Панчеву К 220/55 од 27.06.1955. године од тренутка њеног доношења, као и све њене правне последице, а рехабилитовано лице се сматра неосуђиваним. Сада покојни Ј.И. је остварио право на старосну пензију 31.10.1979. године. Ј.И. је преминуо године. Тужилац је син сада покојног Ј.И. и рођен је године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца, а за одлуке су дати јасни и правилни разлози које у свему као основане прихвата и овај суд.

И по мишљењу овог суда нису испуњени услови за усвајање тужбеног захтева тужиоца.

Тужбени захтев тужиоца заснива се на одредбама Закона о рехабилитацији („Сл. гласник РС“, број 92/2011). Овим Законом прописани су услови за рехабилитацију, круг лица, активно легитимисан за подношење захтева за рехабилитацију као и услови и круг лица легитимисан за остварење права на враћање имовине односно обештећење за ту имовину и право на рехабилитационо обештећење.

Одредбом члана 26. став 1. тог Закона, прописано је да рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Ставом трећим истог члана је прописано да рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5. Закона (деца лица која су из политичких, верских, националних и идеолошких разлога лишена живота, слободе или других права до дана ступања на снагу Закона, као и лица ако је судска или административна одлука донета противно начелима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и

слобода као и лица која се сматрају борцима Народноослободилачког рата, која су за време трајања повреде права и слобода родитеља, рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног, другог или оба родитеља), имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Ставом трећим овог члана је прописано да лица из члана 21. став 2. (брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица), имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Цитиране одредбе којима је регулисана материја права рехабилитованог и других лица укључујући и право на рехабилитационо обештећење, како то правилно закључују нижестепени судови, упућују на закључак да лица из члана 7. тачка 5. овог Закона, као наследници рехабилитованог лица, које је умрло пре ступања на снагу закона немају право на обештећење за материјалну штету коју је рехабилитовано лице претрпело за време неоснованог и незаконитог лишења слободе или друге повреде права. Правилан је закључак нижестепених судова да тужилац као наследник рехабилитованог лица које је умрло пре ступања на снагу овог закона нема право на рехабилитационо обештећење за нематеријалну штету јер то произилази из одредбе члана 7. тачка 5. у вези члана 21. и 26. Закона о рехабилитацији.

Полазећи од цитираних одредби које правилно тумаче нижестепени судови и по оцени овога суда право на накнаду материјалне штете због повреде права и слобода за (неплаћени рад, неплаћен прековремени рад, изгубљена зарада за време незапослености по престанку лишења слободе, разлика између личног дохотка пре и после штетног догађаја, губитка пензија и разлике у пензијама), има само рехабилитовано лице које је било у животу у моменту ступања на снагу Закона о рехабилитацији. Имајући у виду да је тужиочев отац преминуо 1998. године, више година пре ступања на снагу овог Закона, његови законски наследници па и тужилац то право немају. Исто је и са правом на накнаду нематеријалне штете јер то право произилази из одредбе члана 21. у вези члана 26. став 3. и члана 7. тачка 5. Закона, с обзиром да тужилац(који је рођен 28.09.1964.године) не спада у круг лица наведених у тачки 5. члана 7. Закона о рехабилитацији да би остварио право на накнаду нематеријалне штете.

Неосновано је позивање тужиоца на погрешну примену материјалног права, као и да се судови не могу позивати само на Закон о рехабилитацији, те да је требало да се примени и Закон о облигационим односима и Закон о наслеђивању, као и позивање на одлуку Уставног суда Уж 2789/2014 од 11.12.2014. године, јер се у том предмету ради о другачијој чињенично-правној ситуацији. Наиме, Законом о рехабилитацији који је *lex specialis* у односу на остале прописе, се уређује рехабилитација и правне последице рехабилитације између осталог и рехабилитационо обештећење, па се зато у конкретном случају не могу применити ЗОО и Закон о наслеђивању, а на које законе се позива ревидент у ревизији.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност побијане пресуде Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију тужиоца и одлучио као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић,с.р.**